

۱۳۷۸ / ۱۲ / ۱۰

بسم الله الرحمن الرحيم

تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه های
شهید چمران اهواز، تهران، شیراز و فردوسی مشهد
(۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷)

نوسط:

محمد علی کریمیان مزیدی

پایان نامه

ارائه شده به دانشکده تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم
برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته

علوم کتابداری و اطلاع رسانی

از

۵۳۳۸

دانشگاه شیراز

شیراز، ایران

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی
امضاء اعضاء کمیته پایان نامه:

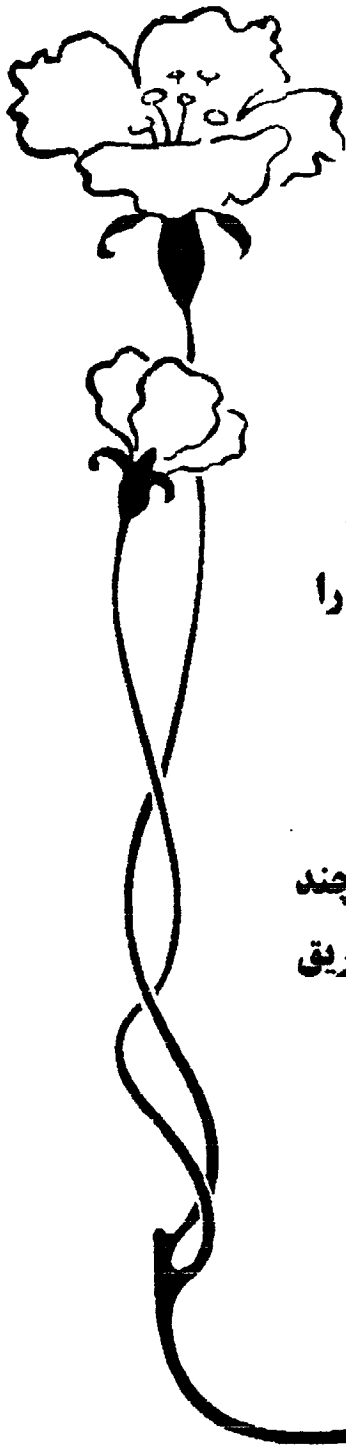
دکتر جعفر مهاد استاد بخش علوم کتابداری و اطلاع رسانی (رئیس کمیته)

دکتر عبد الرسول جوکار استادیار بخش علوم کتابداری و اطلاع رسانی

دکتر محمد خیر استادیار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

دیماه ۱۳۷۸

۲۷۹۹۳

تقدیم به مادرم،
شمع فروزان زندگیم که در خانه
پر عشق و ایمان و حلم اوزمزمه علم را
سردادم

تقدیم به روح پاک پدرم،
شمع سوخته زندگیم که سالیانی هر چند
کوتاه در پرتو مشعل فروزانشی در طریق
علم راه پیمودم

۲۷۹۹۳

سپاسگزاری

ستایش خداوند بخشنده را که موجود کرد از عدم بنده را
کرا قدرت وصف احسان اوست که اوصاف ، مستغرق شأن اوست

سپاس ذات واجب الوجودی که با جلوه گری بر کلیه مظاهر هستی ، انوار الطاف را بر مخلوقات خود فیضان می کند. گرانمایه ترین این الطاف وجود مردان حق و استادان و دانشمندان در عالم امکان است .

پروردگارا ، شکر بی حدّ را از بنده ناچیز خود بپذیر که توفیق تلمّذ و مصاحبت با اساتید و فرهیختگان دانشگاه شیراز بویژه بخش علوم کتابداری و اطلاع رسانی را نصیب اینجانب فرمودی.

اینک که به یاری دادار نیکی ده پس از یک سال تلاش پیاپی ، تألیف و تدوین این رساله پایان یافته است بر خود لازم می دانم سپاسگزار فرزنانگانی باشم که در عبور از مشکلات تحقیق یار و مددکارم بودند و بگویم که :

در این کار از نامداران شهر مرا از سه کس بود بسیار بهر

از استاد ارجمند ، دانشمند گرانسنگ و محقق ژرف اندیش جناب آقای دکتر جعفر مهرداد ریاست محترم کمیته پایان نامه منّت ها دارم که راهنمایی ها و مهربانی های ایشان در تمام مراحل که سرگرم کار تحقیق و گردآوری رساله بودم قدم به قدم با من همراهم بود . نمی دانم در فراهم آمدن این مجموعه که به دست خوانندگان محترم می رسد ایشان سهم بیشتری دارد یا من ، آنچه می دانم

جلوه های سلیقه و دقت و انضباط هر چه هست از اوست و خطاها و بی مبالاتیها و کاستیها همه از من .

همچنین از استاد ارجمند جناب آقای دکتر عبد الرسول جوکار و استاد فرزانه و دانشمند جناب آقای دکتر محمد خیر که در نهایت حوصله و دقت با مطالعه این رساله و ارائه راهنمایی های ارزنده مرا در این امر خطیر راهنمایی فرمودند کمال تشکر و سپاس را دارم .

همچنین مفتخرم که از همت و تلاشهای بی شائبه دیگر اساتید بخش علوم کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه شیراز جناب آقای دکتر زهیر حیاتی ، مظفر الدین محلاتی ، رکن الدین احمدی لاری ، بابک پرتو ، و سرکار خانم فرزانه فرزین که در دوره های کاردانی ، کارشناسی و کارشناسی ارشد برای آن بزرگواران ایجاد مزاحمت کردم سپاسگزاری نمایم .

همین طور از کارکنان محترم بخش علوم کتابداری و اطلاع رسانی ، کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی شیراز ، کتابخانه میرزای بزرگ شیرازی و دیگر عزیزانی که به هر نحو یار و مددکار بنده حقیر بودند کمال تشکر را دارم و با کلام مولی علی (ع) حق بیان و سپاس همه این عزیزان را بپردازم که :

((من علمنی عرفاً فقد صبرنی عبداً))

با سپاس

محمد علی کریمیان

چکیده

تحلیل استنادی مآخذ پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه های شهید

چمران اهواز ، تهران ، شیراز و فردوسی مشهد

(۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷)

نوسط

محمد علی کریمیان مزیدی

در این تحقیق ، ۲۱۱ پایان نامه کارشناسی ارشد آبیاری که در فاصله سالهای ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷ در دانشگاه های شهید چمران اهواز ، تهران ، شیراز و فردوسی مشهد ارائه شده ، مورد مطالعه قرار گرفته است .

هدف این تحقیق ، شناسایی نویسندگان ، کتاب ها و نشریات ادواری پر استفاده ، میانگین تعداد استناد برای هر پایان نامه ، میزان استناد به انواع منابع اطلاعاتی ، تعیین الگوی نویسندگی مقالات نشریات ادواری و تعیین نیم عمر منابع رشته آبیاری می باشد. برای این کار ۷۸۲۷ استناد بکار رفته در این پایان نامه ها استخراج و مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت.

نتایج و یافته های تحقیق نشان می دهد که در مجموع چهار دانشگاه ، نشریات ادواری عمده ترین منبع مورد استفاده دانشجویان کارشناسی ارشد آبیاری در نوشتن پایان نامه های تحصیلی به حساب می آید، به نحوی که ۳۴۱۶ استناد (۴۲/۷٪) از مجموع استنادها به نشریات ادواری ، ۲۳۳۵ استناد (۲۹/۸٪) به کتاب ها ، ۹۰۱ استناد (۱۱/۵٪) به گزارش ها و ۱۱۴۷ استناد (۱۵٪) به دیگر مواد از قبیل مقاله های کنفرانس ها ، پایان نامه ها ، نشریه های فنی و... بوده است .

در این تحقیق فهرست رتبه بندی شده نویسندگان ، کتابها و نشریات ادواری
پر استفاده در قالب جدول های جداگانه ارائه شده است .

نتایج و یافته ها در رابطه با الگوی نویسندگی مقالات نشریات ادواری حاکی
از این مسأله است که روحیه همکاری نزد نویسندگان مقالات فارسی در مقایسه با
نویسندگان مقالات لاتین بسیار پایین است به نحوی که $67/3\%$ از مقالات نشریات
فارسی دارای یک نویسنده می باشد ، حال آنکه حدود 62% از مقالات نشریات
لاتین دارای دو یا بیش از دو نویسنده می باشد.

بررسی ها نشان می دهد که نیم عمر منابع رشته آبیاری در چهار دانشگاه
مذکور از $10/5$ تا $14/1$ سال متفاوت می باشد که بهترین وضعیت با $10/5$ سال از
آن دانشگاه تهران می باشد.

در مورد زبان منابع مورد استناد نتایج حاصله نشان دهنده این است که 70%
از منابع مورد استناد را منابع زبان انگلیسی تشکیل می دهد و 30% بقیه متعلق به
زبان فارسی است ، در این جا بیشترین میزان استفاده از منابع انگلیسی متعلق به
دانشگاه شیراز با $84/7\%$ و کمترین میزان متعلق به دانشگاه تهران با 59 درصد
می باشد.

همچنین میانگین تعداد استناد برای هر پایان نامه در مجموع 28 استناد است .
که بالاترین میانگین از آن دانشگاه فردوسی مشهد با $70/6$ استناد و کمترین
تعداد استناد متعلق به دانشگاه تهران با $26/9$ استناد برای هر پایان نامه
می باشد.

در پایان نیز پیشنهاداتی به کتابخانه های کشاورزی ، نویسندگان مقالات
فارسی و همچنین پیشنهاداتی برای مطالعات آینده ارائه گردیده است .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ز	فهرست جدولها.....
	فصل اول : معرفی پژوهش
۱	مقدمه
۶	بیان مسأله.....
۷	هدف پژوهش.....
۷	اهمیت پژوهش.....
۸	سؤالات پژوهش.....
۹	محدودیت ها و مشکلات پژوهش.....
	فصل دوم : پیشینه پژوهش
۱۱	مقدمه
۱۲	پیشینه پژوهش در ایران.....
۱۵	پیشینه پژوهش در خارج از کشور.....
	فصل سوم : روش شناسی پژوهش
۱۸	مقدمه
۱۸	روش پژوهش.....
۱۹	جامعه آماری پژوهش.....
۲۱	روش و ابزار گردآوری داده ها.....
۲۱	روش تجزیه و تحلیل داده ها.....

۲۴	تعریف واژه ها و اصطلاحات مهم.....
	فصل چهارم : یافته های پژوهش و تجزیه و تحلیل آنها
۲۶ مقدمه
۲۶	سؤال اول پژوهش: میانگین تعداد استناد برای هر پایان نامه چقدر است؟ .
	سؤال دوم پژوهش: میزان استناد به منابع فارسی و لاتین در چهار
۳۰ دانشگاه مورد بحث چقدر است؟
	سؤال سوم پژوهش: منابع کدام زبان بیشترین استناد را در بین
۳۴ زبانهای مختلف دارد؟
	سؤال چهارم پژوهش: کدام یک از انواع منابع اطلاعاتی در نوشتن پایان
۳۵ نامه ها بیشترین کاربرد را دارند؟
	سؤال پنجم پژوهش: نشریات و کتاب های پر استفاده در رشته
۵۵ آبیاری در هریک از دانشگاه های مورد بحث کدام است؟
۵۶ نشریات پر استفاده
۵۶ نشریات پر استفاده لاتین
۵۹ نشریات پر استفاده فارسی
۶۱ کتاب های پر استفاده
۶۱ کتاب های پر استفاده لاتین
۶۴ کتاب های پر استفاده فارسی
	سؤال ششم پژوهش: بررسی مقاله های نشریات ادواری مورد استفاده
۶۷ پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری از نظر تعداد نویسنده
	سؤال هفتم پژوهش: از نظر زمانی منابع کدام سال ها به ترتیب
۷۹ بیشترین استناد را پذیرفته اند؟
۸۰ روش محاسبه نیم عمر
۸۰ تعیین نیم عمر نشریات لاتین
۸۷ تعیین نیم عمر کتاب های لاتین

۹۳ تعیین نیم عمر کتاب های فارسی
	سؤال هشتم پژوهش: مهم ترین نویسندگان با توجه به تعداد
۱۰۰ استادهایی که به آنها تعلق گرفته است کدامند؟
فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات	
۱۰۲ مقدمه
۱۰۲ نتیجه گیری
۱۰۲ میانگین تعداد استاد برای هر پایان نامه
۱۰۳ میزان استاد به منابع فارسی و لاتین
۱۰۴ منابع کدام زبان بیشترین استاد را به خود اختصاص داده است
	انواع منابع اطلاعاتی مورد استاد پایان نامه های آبیاری هردانشگاه
۱۰۵ و در مجموع
۱۰۸ نشریات و کتاب های پر استفاده
۱۰۹ نشریات ادواری پر استفاده
۱۱۲ کتاب های پر استفاده
۱۱۳ بررسی مقالات مورد استاد از نظر تعداد نویسنده (تعیین الگوی نویسندگی)
۱۱۴ نیم عمر منابع مورد استاد چهار دانشگاه
۱۱۴ نیم عمر نشریات لاتین
۱۱۵ نیم عمر کتاب های لاتین
۱۱۶ نیم عمر کتاب های فارسی
۱۱۷ مهم ترین نویسندگان با توجه به استادهایی که به آنها تعلق گرفته است
۱۱۷ نویسندگان مهم منابع لاتین
۱۱۸ نویسندگان مهم منابع فارسی
۱۱۹ پیشنهادات
	پیشنهاداتی به کتابخانه های دانشکده های کشاورزی در رابطه با
۱۱۹ مجموعه سازی منابع آبیاری

۱۲۰	پیشنهادی به نویسندگان مقاله های فارسی آبیاری.....
۱۲۰	پیشنهاداتی برای مطالعات آینده
۱۲۲	پیوست ها
۱۲۳	پیوست یک: نمونه فرمهای گردآوری اطلاعات پایان نامه ها
۱۲۴	پیوست دو: فهرست رتبه بندی شده نشریات لاتین و فارسی.....
۱۳۱	پیوست سه : فهرست رتبه بندی شده کتاب های فارسی ولاتین
	پیوست چهار: نیم عمر نشریات لاتین ، کتاب های فارسی و کتاب های
۱۴۲	لاتین
۱۷۶	پیوست پنج: فهرست رتبه بندی شده نویسندگان منابع فارسی ولاتین...
۱۷۹	منابع و مآخذ.....

فهرست جدول ها

صفحه		جدول
۲۰	توزیع فراوانی پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری در دانشگاه های اهواز، تهران، شیراز، مشهد به تفکیک سال ارائه پایان نامه.....	جدول ۱-۲
۲۲	علائم اختصاری و کدهای بکار رفته در فرم های گردآوری اطلاعات پایان نامه ها.....	جدول ۲-۳
۲۷	میانگین تعداد استاد برای هرپایان نامه به تفکیک چهار دانشگاه و مقطع زمانی موردبررسی و در مجموع میزان استناد به منابع فارسی و لاتین به تفکیک چهار دانشگاه و در مجموع.....	جدول ۱-۴
۳۳	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه اهواز در مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۲-۴
۳۶	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه اهواز در مقطع زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۳-۴
۳۷	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه اهواز در مجموع ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۴-۴
۳۸	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه اهواز در مجموع ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۵-۴

۳۹	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه اهواز به تفکیک دو مقطع زمانی و در مجموع.....	جدول ۴-۶
۴۰	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه تهران در مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۴.....	جدول ۴-۷
۴۲	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه تهران در مقطع زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۴-۸
۴۲	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه تهران در مجموع سالهای ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۴-۹
۴۴	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه تهران به تفکیک دو مقطع زمانی و در مجموع.....	جدول ۴-۱۰
۴۵	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه شیراز در مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۴-۱۱
۴۷	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه شیراز در مقطع زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۴-۱۲
۴۸	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه شیراز در مجموع سالهای ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	جدول ۴-۱۳

	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد	جدول ۴-۱۴
	پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه	
۴۹	شیراز به تفکیک دو مقطع زمانی و در مجموع.....	
	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد	جدول ۴-۱۵
	پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری دانشگاه	
۵۰	مشهد در مقطع زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷.....	
	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد	جدول ۴-۱۶
	پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری به تفکیک	
	چهار دانشگاه مورد بررسی و در مجموع سال ها	
۵۲	ی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	
	توزیع فراوانی انواع منابع اطلاعاتی مورد استناد	جدول ۴-۱۷
	پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری چهار	
۵۴	دانشگاه به تفکیک دو مقطع زمانی و در مجموع.....	
	گرایش نویسندگان مقالات نشریات ادواری لاتین از	جدول ۴-۱۸
	نظر تعداد نویسنده در مجموع چهار دانشگاه در	
۶۸	سال های ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	
	گرایش نویسندگان مقالات نشریات ادواری فارسی از	جدول ۴-۱۹
	نظر تعداد نویسنده در مجموع چهار دانشگاه در	
۷۰	سال های ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷.....	
	گرایش نویسندگان مقالات نشریات ادواری لاتین از	جدول ۴-۲۰
	نظر تعداد نویسنده در دانشگاه های اهواز، تهران و	
۷۲	شیراز در پایان نامه های مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۷....	
	گرایش نویسندگان مقالات نشریات ادواری لاتین از	جدول ۴-۲۱
	نظر تعداد نویسنده در چهار دانشگاه اهواز، تهران،	
۷۴	شیراز و مشهد در پایان نامه های ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷....	

۷۶	گرایش نویسندگان مقالات نشریات ادواری فارسی از نظر تعداد نویسنده در دانشگاه های اهواز، تهران ،شیراز در پایان نامه های مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۴... جدول ۴-۲۲
۷۷	گرایش نویسندگان مقالات نشریات ادواری فارسی از نظر تعداد نویسنده در مجموع چهار دانشگاه در پایان نامه های سال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷..... جدول ۴-۲۳
۸۲	نیم عمر مقالات نشریات لاتین مورد استناد پایان نامه های دانشگاه های اهواز، تهران و شیراز به تفکیک سال ارائه پایان نامه در مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۴..... جدول ۴-۲۴
۸۳	نیم عمر نشریات لاتین مورد استناد پایان نامه های چهار دانشگاه به تفکیک سال ارائه پایان نامه در مقطع زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷..... جدول ۴-۲۵
۸۴	نیم عمر نشریات لاتین مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری چهار دانشگاه به تفکیک دو مقطع زمانی مورد بحث و در مجموع..... جدول ۴-۲۶
۸۸	نیم عمر کتاب های لاتین مورد استناد پایان نامه های سه دانشگاه اهواز، تهران و شیراز به تفکیک سال ارائه پایان نامه در مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۴..... جدول ۴-۲۷
۹۰	نیم عمر کتاب های لاتین مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری چهار دانشگاه به تفکیک سال ارائه پایان نامه در مقطع زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷..... جدول ۴-۲۸
۹۱	نیم عمر کتاب های لاتین مورد استناد پایان نامه های چهار دانشگاه به تفکیک دو مقطع زمانی مورد بررسی و در مجموع..... جدول ۴-۲۹

- جدول ۴-۳۰ نیم عمر کتاب های فارسی مورد استناد پایان نامه های سه دانشگاه اهواز، تهران و شیراز به تفکیک سال ارائه پایان نامه در مقطع زمانی ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۴ ۹۳
- جدول ۴-۳۱ نیم عمر کتاب های فارسی مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری چهار دانشگاه به تفکیک سال ارائه پایان نامه در مقطع زمانی ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷ ۹۴
- جدول ۴-۳۲ نیم عمر کتاب های فارسی مورد استناد پایان نامه های چهار دانشگاه به تفکیک دو مقطع زمانی مورد بررسی و در مجموع ۹۵
- جدول ۴-۳۳ نیم عمر نشریات لاتین، کتاب های لاتین و کتاب های فارسی به تفکیک چهار دانشگاه در دو مقطع زمانی مورد بررسی و در مجموع ۹۶
- جدول ۴-۳۴ تعیین نیم عمر مواد (نشریات لاتین، کتاب های لاتین و کتاب های فارسی) مورد استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد آبیاری به تفکیک چهار دانشگاه ۹۹